

Egység, Erő Szegeden, Horthy Miklós Egyetem!

Az új magyar cserkészzet

Húsz-huszonkét esztendővel ezelőtt indult el útjára a magyar cserkészzet. Néhány nyitott szemű pedagógusunk látta meg a külföldi példákban azt a nagyszerű lehetőséget, amelyet a cserkészzet rejt magában csodálatos egyszerűségében és természetességében a nevelés számára: teremtsük meg a fiú világát; engedjük meg, hogy a fiú élhesse a maga fiús életét. Az egyik oldalon kielégítette a fiús világ sajátos igényeit: játékban, romantikában, élményben gazdag éveket ajánlódta meg a fiú életét, a másik oldalon elérte lelkiismeretes nevelői célkitűzéseit: Isten, haza, s emberszerető, kötelességkereső és teljesítő, testben, lélekben, szellemben egészséges embert nevelt. Új volt, merész volt. Támadták. Igaz és önzetlen volt. Győzött. (De éppen ezért a támadások soha sem szüntek meg teljesen ellene.)

Most húsz éves korában, annyi küzdelem, munka, nemzeti és nemzetek közötti nagy eredményei véghezvittele után, a magyar ifjúság új egyetemes szervezete előtt egyszerűen számot kell tennie magával.

A Levente-mozgalom, a magyar ifjúság egyetemes nemzeti szervezete, eszmei és gyakorlati célkitűzéseiben a külön magyar ideálját szolgálja, — de gyakorlati programjába is nagyrészt átvette a cserkészzet-kipróbált jó anyagot. Marad-e tehát még a cserkészzetnek hívatása, tere?

A számotvetés eredménye pozitív volt.

A cserkészmunka nem lehet felesleges, soha, mert a cserkészzet nem alkalmi mozgalom, nem szolgál részletcélakat, hanem örök értékek életre-keltését, ébrentartását és terjesztését munkálja Hétköznapi, csendes és áldozatos nevelő munkájának végső célja a **tökéletes magyar ember** és az **igazi magyar életforma** kitermelése.

Önkéntes jelentkezés és önzetlen alap egyesíti a társadalom három nagy rétegét: az értelmiséget, munkást és parasztot. Szigorú törvényeivel és kemény életformájával sajnos nem lehet az egész magyar ifjúságé, mert csak azokat hívja testvéri tömörülésre, akik a mozgalom célkitűzéseit önként vállalják és azok elérésére áldozatokra is képesek.

A cserkészzet nem tűr meg sorai-ban senkit, aki feladja a törvények szerinti életét. Ezért csak szűkebb keret, de éppen ezért igen beható munkára vállalkozhatik. »A cserkészmunka... életelő, világnézet kialakítását, jellemeknek teremtését, szakadatlan önképzést, stílust és elidegeníthetetlen lelki-tartalmat jelent.«

A cserkészzet húsz év alatt kialakult szervezete tagadhatatlanul magánviselte a pótlások és ideiglenes vagy végleges javítgatások folt-hátán-folt jellegét, ügyvitel talán túlságosan elszélesedett, — s mindezen igen jótékonyan következett most, hogy a m. kir. minisztérium 1690—1942. M. E. számú — március 11-én hozott — rendelete értelmében Magyarország Kormányzója a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztése alapján vitéz kisharnaki Farkas Ferenc m. kir. honvéd vezérőrnagyot kinevezte főcserkésszé és megbízta a cserkészzet új megszervezésével. Ő a két évtizedes tapasztalat alapján készítette el a szervezést gyökeres, korszerű megváltoztatását. A gyökeres változás a felső szervezetben és ügyvitelben jelentkezik (Választás útján évenként felkerült országos és kerületi elnökség, tisztikar stb. helyett kinevezéses, országos, kerületi, stb. parancsnokokat állított a szervezet élére. Több évre szóló kinevezéssel biztosította a szélesebb és teljesebb s átfogó programadás lehetőségét. Leegyszerűsítéssel

megkönnyítette az ügyvitelt, stb.), de az alapszervezet (őrs, raj, csapat, ami a szervezetben is a cserkészlet lényege) változatlan maradt.

A cserkészzet eredeti célkitűzéseiben és indulásában is gyökeresen magyar volt, azonban elsősorban is a fiú sajátos fiús (azt mondhatnám: egyéni, — de ez éppen a bensőséges kollektivitásra való irányulásban jelentkezik; s így legfeljebb talán csak nem olyan kizárólagosan nemzeti) igényeit akarta kielégíteni, csak hogy mindjobban azt kellett látnia, hogy a magyar fiú igénye az, — és egyszersmind még sokkal inkább a magyarságnak, a magyar nemzetnek arra van szüksége, hogy magyarságban minél alaposabban kiképzett nemzettagjai legyenek. Ilyenformán mind nagyobb és nagyobb tért foglalt el a nevelésben az a program, ami ma »nemzetnevelés« elnevezés alatt vált közkeletűvé. Hangsúlyoznunk kell: megvolt kezdettől. Ott volt az összejövetelek, próbák anyagában a magyar haza, magyar történelem, irodalom, magyar népismeret; ezt szolgálta a tábort, amikor megkönnyítette (anyagiakban is), hogy igazi honismeretre tegyen szert, — és egyáltalán, azzal, hogy testileg, lelkileg, szellemileg fejlett, egészséges ifjakat bocsátott a magyar közéletbe. Azonban idők folyamán mind hatványozottabban ez vált feladatává: elsőnek vezette be a katonai előképzést; melléállt a terjedő népi-magyar szellem mozgalomnak: népdal, népi-tánc, népi játékok váltották fel dalait, táncait, játékeit; a néprajz, néplélektan, népművészet, népi írók műveit sorakoztak be tudnivalói közé; megindult a regős-munka; bekapcsolódott a cserkészzet a légoltalomba, levente-vezetésbe, stb. Ugyannyira, hogy végül majdnem minden egyebet kiszorított, — vagy ennek a célnak megfelelően átalakított régebbi programjából.

S most ezt adta át mind a Leventének. Átadta, de úgy, hogy neki is megmaradt, csak nem mint kiépítendő terv és műsor, hanem mint leventében megszerzett alap, amire építeni lehet és amit a cserkészzetben tökéletesíteni, illetve felhasználni lehet. Saját kitűzött elsőrendű munkája az lesz, hogy a gyerekekben a gyereket látva, az ő természetes gyerek-életét teremtsék meg. A cserkészzet új nagy romantikus kora jön el: a gyermekkorban annyira fejlett romantikus hajlamot elgigíti ki, teret adván a romantikának, illetve ezeket a hajlamokat helyes úton vezeti le és lehetőséget ad, hogy a gyerek kijátszhassa magát, hogy érezze: volt neki gyerekkora.

De emellett a legtöbbször meg-tartja és beteljesíti a »honvéd és országépítő« mély magyar ideált és a népi magyar mozgalomban vállalt szerepét, a saját helyén is és mint vezető a leventében is, hogy mint ahogy az első — sokszor támadott — romantikus korból is teljes emberek nőttek ki. Nézzünk csak széjjel! Hány helyen látunk cserkészzet nevelte fiatal vezetőket, ahol igazi pozitív, építő magyar munka folyik: hivatalokban, gyárakban, műhelyekben, irodákban, hadseregben, művészeti szalonokban, irodalomban, egyházakban, leventében, stb. —, úgy most is jellemes, vállalásos, hivatástudó, élreálló férfi kerüljön ki a cserkészzet sorából. Olyan férfi, aki »készen áll arra, hogy mint bármely nemzetvédelmi csoport tagja vagy vezetője gyakorlatilag is megvédhesse hitét, családját és a szent haza közösségét. Magyar faj-tánk minden tagja érdekében mindenkor tette készen áll. Közösségi munkát végez abban a közösségben, mely életformájának leginkább megfelelő (sajtómunka, pedagógiai, szociális, népnevelő, szórvány, telepön-dozás, hadigondozás, családapó-lás, ter-

mészéjárás, falukutatás, művészeti, filmfigyelés és más megfigyelési akciók, fiatalok védelme, gazdasági, társadalmi, stb., stb. munkaközösség szolgálatában.)«

Ott keresi tehát kötelességét, ahol leginkább szükségét látja: »nemzetvédelmi munkában, a törvény- és tekintélytiszteltet hirdetésében, derűs reménység sugárzásában, a közéleti tisztaság elvének hirdetésében harcol a nemzetköziség fenyegető elve ellen és mindenben és mindenkor magyarságunkat erősíti. Kíméletlenül leleplezi azokat, akik nemzetünk ellen aknamunkát folytatnak, lelkünket meg-

méltelyezni igyekeznek, a suttogókat, rémhírterjesztőket, kémkedőket, álmagyárokat és hazaárulókat.«

Isten, haza és honfitársainak hármas eszményének harcosa, a kötelességet kereső, országépítő és honvéd magyar. Teljes egészségében megvalósítja a gyakorlati és társadalmi életben a cserkészészményeket: új magyar társadalmat épít. Ez az új magyar cserkészzet.

(Az idézetek v. kisharnaki Farkas Ferenc főcserkész cikkéből valók: Lehet-e a cserkészmunka valaha is felesleges? Vezetők Lapja XIX. évf. 11. sz.)

Ásatások a szegedi Makkos erdőben

Mikor 1940-ben megalakult a Horthy Miklós Tudományegyetem, Bartucz Lajos professzor vezetésével sor került az Embertani és Fajbiológiai Intézet felállítására is. Az intézet egyik legfőbb feladatául tűzte ki az Alföld magyarságának embertani feldolgozását térben és időben. Ennek nemcsak hazai, hanem általános európai vonatkozásban is igen nagy tudományos jelentősége van, ugyanis hazánk területén a népvándorlás korában igen sok európai és ázsiai nép fordult meg. Ezek a népek, ha le is tüntek a történelem színpadáról, ez nem jelentette egyúttal emberanyaguk kipusztulását is, hanem annak egyes töredékei itt maradtak és beleolvadtak a beköltöző magyarságba. Így Magyarország az eurázsiai népek valóságos múzeuma lett. s a mai magyarságban fellelhető és tanulmányozható a legkülönbözőbb élő és letűnt népek emberanyaga. E cél elérése érdekében arra törekszik az intézet, hogy megmentse a tudomány számára lehetőleg az összes, a különböző ásatásoknál előkerülő hiteles csontvázleteket.

Jelenleg a szegedi Makkos-erdőben folynak ásatások egy népvándorláskorabeli temető feltárására. Ezt az Embertani Intézet és a Múzeum közösen végezteti. Az ásatásokat 8—10 évvel ezelőtt már Móra Ferenc megkezdte s száznál több sírt tárt fel, azonban később megszakadtak az ásatások, s csak most került sor folytatásukra. Eddig — kb. két hónapja folynak az ásatások — 110 sírt tártak fel. A leletek ép állapotban való megmentése a legnagyobb körültekintést igényli, mivel a csontok igen törékenyek, viszont a talaj rendkívül kemény s ez nagymértékben megnehezíti a munkálato-kat. Az ásatások zavartalan lebonyolítását biztosítja azonban az egyetem fiatal antropológusainak állandó jelenléte és felügye-lefe.

A csontokkal talált tárgyak ú. n. mellékletek tanúsága szerint a sírok túlnyomó többsége avar korabeli, kevés jázig és néhány árpádkori magyar sírral keverve. Tudományos szempontból igen fontos egyrészt a jázig sírok előfordulása, ugyanis a jázigokra vonatkozóan eddig még kevés leletünk van, másrészt az ú. n. fülkés temetkezés jelenléte, mikor is a halott részére fülkét ástak és abban helyezték

el a tetemet. Ez az első eset hazánkban, hogy ilyen fülkés sírt régész és anthropologus együttes munkájával tártak fel. Régész és anthropologus együttes jelenléte-re azért van szükség, mert a csontleletek tudományos értékét annak hitelessége ad, vagyis, hogy a mellékletek alapján valamely történeti- vagy kultúrkorhoz legyen kapcsolható. Ennek megállapítása pedig a régész feladata. Az anthropologusra hárul viszont a csontanyag ép állapotban történő és hiánytalan megmentése, ugyanis néha a legjelentéktelenebbnek látszó kis csontdarabkából is messzemenő következtetéseket lehet vonni. Ezeknél a fülkés síroknál is bebizonyítást nyert az a régebbi megállapítás, hogy új szokások, azaz új etnikum megjelenése anyag megjelenésével jár együtt.

Remélhető, hogy a további ásatások során még sok értékes lelet kerül napfényre. Kíváncsok volna, hogy a Város minél nagyobb támogatásban részesítse az ásatásokat, melyek tudományos értékük révén nemcsak a hazai, hanem továbbmenően az egész európai művelődés szempontjából fontos eredményeket hozhatnak.

Természetesen a leletek megmentésével még koránt sincs befejezve a munka, ezután következik még a tudományos feldolgozás, rászó összetétel megállapítása, stb.

Egyébként a közeljövőben kezd meg az Embertani Intézet Szeged környéke mai magyarságának rendszeres anthropologiai felvételét és feldolgozását, s e munkában részt vesz a SzEI Magyarságismereti Munkaközössége is. — M — y. —

400 MÉTER

köpenyanyagot szerzett a SzEI soraiba tömörült deákjainak. A négy száz méter anyagot 1.20 pengőért; egy pengő húsz fillérért adta tovább a SzEI az igénylőknek. A szabóköltéssel együtt alig került többé tíz pengőnél egy köpeny, ma, amikor üzletben harminc, negyven pengőt kell egy ilyen laboratóriumi köpenyért fizetni.

Az anyagszerzést és a kiosztás nagy munkáját a Segítő Szolgálat végezte. A jólsikerült akció megszervezése Gombay Tibor érdeme, aki azzal hiteget bennünket, hogy nemsokára újabb anyagmennyiséget oszthat szét a SzEI deákjai között.